

Полторак А. С., кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

ORCID ID: 0000-0002-9752-9431
e-mail: poltorak@mnau.edu.ua

Паламарчук В. С., здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

ORCID ID: 0000-0002-6466-6835
e-mail: palamar98@ukr.net

Особливості гарантування безпеки об'єднаного світового фінансового простору

Анотація. Проаналізовано концептуальні засади гарантування безпеки об'єднаного світового фінансового простору, на основі аналізу семантичної мережі представлено авторське бачення сутності досліджуваної категорії. Розглянуто сутність пандемії як фактору впливу на рівень фінансової безпеки держави, з'ясовано її вплив на всі підсистеми фінансової безпеки держави. Здійснено моніторинг стану фінансової безпеки України за 2009-2018 рр., представлено прогнозні дані послаблення фінансової безпеки держави через запровадження заходів, направлених на протидію поширення вірусу. Спираючись на результати проведеного SWOT-аналізу гарантування фінансової безпеки України в умовах пандемії COVID-19, з'ясовано, що серед основних можливостей зміцнення фінансової безпеки виділено розвиток фінансових технологій, прозорість руху капіталу в країні та ефективну податкову політику. Запропоновано напрями гарантування фінансової безпеки, які сприятимуть забезпеченню реалізації цих можливостей, серед яких: комплекс дій ефективної податкової політики в умовах пандемії; запровадження концепту розвитку системи P2P кредитування; впровадження алгоритму єдиної медичної системи стану здоров'я пацієнтів.

Ключові слова: фінансова безпека; пандемія; фінансові технології; діджиталізація.

Poltorak Anastasiia, PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance, Mykolayiv National Agrarian University, Mykolayiv, Ukraine

Palamarchuk Victoriia, Applicant of Higher Education, Mykolayiv National Agrarian University, Ukraine

Features of Guaranteeing the Security of the Integrated Global Financial Space

Abstract. Introduction. Global epidemics spread across many countries and continents have broad socio-economic impacts that, in the context of economic globalization, active international trade and tourism, cause shockwaves and negatively affect the security of the global financial space. Therefore, the current conditions of the COVID-19 world pandemic necessitate the development of new mechanisms for guaranteeing the security of the integrated global financial space and monitoring the features of guaranteeing the security of the integrated world financial space in the context of pandemics.

Purpose. The purpose of the article is to deepen the theoretical and methodological foundations of the security features of the integrated global financial space in the context of pandemics.

Results. The conceptual principles of financial security of the state in the context of a pandemic are analyzed. Based on the analysis of the semantic network of the investigated category, the author's vision of the essence of this category is presented. The essence of the pandemic is considered as a factor of influence on the level of financial security of the state, its influence on all subsystems of financial security of the state is investigated. The financial security of Ukraine for 2009-2018 was monitored and the financial consequences of epidemics and pandemics were analyzed. Estimates of the financial security of the state through the introduction of measures to counter the spread of the virus are presented. Based on the results of the SWOT-analysis of the financial security of Ukraine in the context of the COVID-19 pandemic, it was found that the main opportunities for strengthening the financial security are the development of financial technologies, transparency of capital movement in the country and effective tax policy. The directions of guaranteeing financial security are proposed, which will contribute to ensuring the realization of these opportunities, including: a set of effective tax policies in a pandemic; introduction of the concept of P2P lending system development; implementation of the algorithm of a unified medical system for patients' health using blockchain technology.

Conclusions. We are convinced that these innovative measures and the application of the best experience of other countries will mitigate the negative economic consequences, preserve the production potential of the economy and strengthen the level of financial security of the state.

Keywords: financial security; pandemic; financial technologies; digitization.

JEL Classification: H52, I21, P43.

Постановка проблеми. Фінансова безпека об'єднаного світового фінансового простору – це специфічні умови розвитку глобальної фінансової системи, за яких наслідки глобалізації не спричиняють негативних процесів в інтеграційному процесі та не заважають створенню сприятливих фінансових умов для розвитку світового фінансового простору [2, с. 52].

Світові епідемії, що поширюються на території багатьох країн світу та континентів, мають широкі соціально-економічні наслідки, які в умовах економічної глобалізації, активної міжнародної торгівлі та туризму спричиняють шоківі економічні хвилі та негативно впливають на стан безпеки об'єднаного світового фінансового простору. Сучасні умови світової пандемії COVID-19 спричиняють необхідність розроблення нових механізмів гарантування безпеки об'єднаного світового фінансового простору та моніторингу особливостей гарантування його безпеки в умовах пандемій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблеми виокремлення особливостей гарантування безпеки об'єднаного світового фінансового простору в умовах пандемій та епідемій досліджували у своїх працях такі науковці: К. Сміт, С. Мачалаба, Р. Сейфман, Я. Феферхолц, В. Кареш [1] – у процесі розгляду багато секторального впливу інфекційних хворіб на економіку; Г. Сандерс, П. Нейман, А. Басу, Д. Брок, Д. Фені, М. Кран [3] – під час формування рекомендацій щодо економічної ефективності у галузі охорони здоров'я та медицини; М. Отте, Дж. Хінрічс, Дж. Раштон, Д. Роланд-Холст, Д. Зілберман [4] – у процесі оцінки впливу вірусу пташиного грипу на показники виробництва у країнах, що розвиваються; Дж. А. Альфаро-Мурілло, А. Парпіа, М. Фітзпатрік, Дж. Тамагнан, Дж. Медлок, М. Ндеффо-Мбах [5]; М. Пейре, В. Чевалер, С. Абдо-Салем, А. Велсіус, Н. Антоїн-Моусіукс, Е. Сірі [6] – у процесі систематичного дослідження масштабу соціально-економічного впливу лихоманки; Х. Хосоно, Х. Коно, С. Іто, Дж. Шірай – у процесі представлення економічного впливу спалаху вірусу в Малайзії та інші.

Зважаючи на стрімке світове поширення пандемії COVID-19, проблема формалізації особливостей гарантування безпеки об'єднаного світового фінансового простору в умовах пандемій характеризується високим ступенем актуальності.

Формулювання цілей дослідження. Метою статті є поглиблення теоретико-методичних засад особливостей гарантування безпеки об'єднаного світового фінансового простору в умовах пандемій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Спалах епідемії коронавірусу без перебільшення можна вважати одним із суттєвих викликів глобального характеру. У сучасних умовах пандемії COVID-19 гарантування фінансової безпеки держав стає базисом подальшого розвитку суспільства та світової

економіки. Поширення пандемії у світі негативно впливає на світовий ринок, порушує збалансованість функціонування усіх сфер та систем у державах світу, тимчасово зупиняє експортно-імпорتنі операції між країнами, впливає на демографічну ситуацію у світі. Наявна ситуація формує негативні наслідки і для забезпечення фінансової безпеки України. Так, існує необхідність гарантування та зміцнення стану фінансової безпеки країни в цілому та її складових зокрема, у т. ч. завдяки впровадженню інновацій та нестандартних механізмів зміцнення безпекового стану фінансової системи.

Пандемія – це поширення захворювання у світових масштабах, що виникає внаслідок появи та масового поширення вірусу серед населення, яке своєю чергою не має імунітету до хвороби [10]. У світі вважається, що серед критеріїв пандемії основними та загальноприйнятими є: можливість вірусу викликати хворобу або смерть; передача вірусу від людини до людини; існування доказів розповсюдження вірусу по світу.

В умовах поширення пандемії COVID-19 традиційні механізми гарантування фінансової безпеки держави виявилися неефективними, а структура загроз та факторів впливу на рівень фінансової безпеки держав світу кардинально змінюється. Саме тому необхідним є всебічно проаналізувати світовий досвід зміцнення фінансової безпеки держав в умовах світових пандемій і запропонувати механізми нівелювання наявних загроз стану фінансової безпеки держави та гарантування її стану.

Відповідно до наказу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. № 1277 «фінансова безпека – це стан фінансової системи країни, за якого створюються необхідні фінансові умови для стабільного соціально-економічного розвитку країни, забезпечується її стійкість до фінансових шоків та дисбалансів, створюються умови для збереження цілісності та єдності фінансової системи країни» [11].

На наше переконання, що базується у т. ч. на аналізі семантичної мережі досліджуваної категорії, фінансова безпека – це умови функціонування фінансової системи, за яких дія комплексу наявних загроз не заважає створенню фінансових умов для її сталого розвитку.

За часи незалежності Україна вже пережила пандемію вірусу H1N1 у 2009 р. і зараз переживає пандемію вірусу COVID-19. У табл. 1 систематизовано основні епідемії у світі, за обсягами подібні до пандемій.

Фінансова безпека держави є дуже складним та багатограним явищем, вплив на яку здійснюють різні, інколи зовсім нестандартні, зовнішні та внутрішні чинники [13].

Таблиця 1 Світові глобальні епідемії ХХ-ХХІ століть

Глобальна епідемія	Період	Вірус	Орієнтовна кількість інфікованих, осіб	Кількість померлих, осіб
Іспанський грип (іспанка)	Січень 1918 - грудень 1920	A/H1N1	500 млн	17-100 млн
Азійський грип	1956-1958	A/H2N2	Дані відсутні	1-4 млн
Гонконгський грип	1968-1972	A/H3N2	Дані відсутні	1-4 млн
ВІЛ-інфекція, синдром набутого імунodefіциту	1981 – теперішній час	ВІЛ-інфекція	Дані відсутні	Понад 35 млн
Свинячий грип, «мексиканка», «мексиканський грип»	2009-2010	H1N1/09	10-200 млн	18500 (за даними ВООЗ) 203 тис. (за оцінками The Lancet)
Ебола	2013-2016	Ебола, геморагічна лихоманка	28616	11310
COVID-19	2019– теперішній час	COVID-19	Близько 2 млн	Понад 126 тис. осіб

Джерело: узагальнено авторами за даними [1]

Представимо графічно динаміку рівня фінансової безпеки України у 2009-2018 рр., який розраховано нами на основі узагальнення інтегральних індексів підсистем фінансової безпеки України,

систематизованих у Методичних рекомендаціях щодо розрахунку рівня економічної безпеки України (рис. 1).

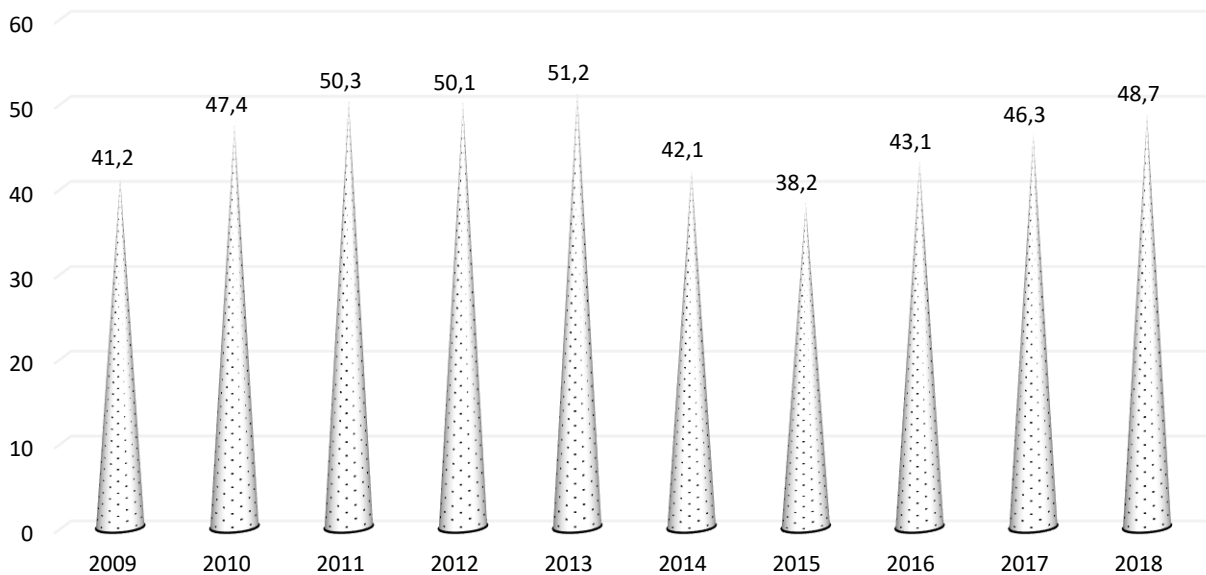

Рисунок 1 – Динаміка рівня фінансової безпеки України, %

Джерело: розраховано авторами на основі [11]

Так, динаміка рівня фінансової безпеки України протягом досліджуваного періоду (2009-2018 рр.) свідчить про незадовільний безпековий стан фінансової системи, який оцінювався на основі узагальнення індикаторів стану боргової, грошово-кредитної, банківської, бюджетної, валютної безпеки та безпеки небанківського фінансового сектору в інтегральних індексах, які надалі об'єднувалися в інтегральний індикатор фінансової безпеки України. Середнє значення рівня фінансової безпеки України за період 2009-2018 рр. становить 45,86 %. Починаючи з 2015 р.,

динаміка є позитивною, однак станом на кінець 2018 р. значення інтегрального індикатора стану фінансової безпеки України є меншим, ніж у 2011-2013 роках.

Поширення пандемії здійснює безпосередній вплив на фінансову і відповідно національну безпеку держави, економіку та інфраструктуру країни, міждержавні відносини та інше. З'ясовано, що поширення пандемії та встановлення карантинного режиму в країні впливає на всі підсистеми фінансової безпеки і, відповідно, на рівень національної безпеки держави (рис. 3).

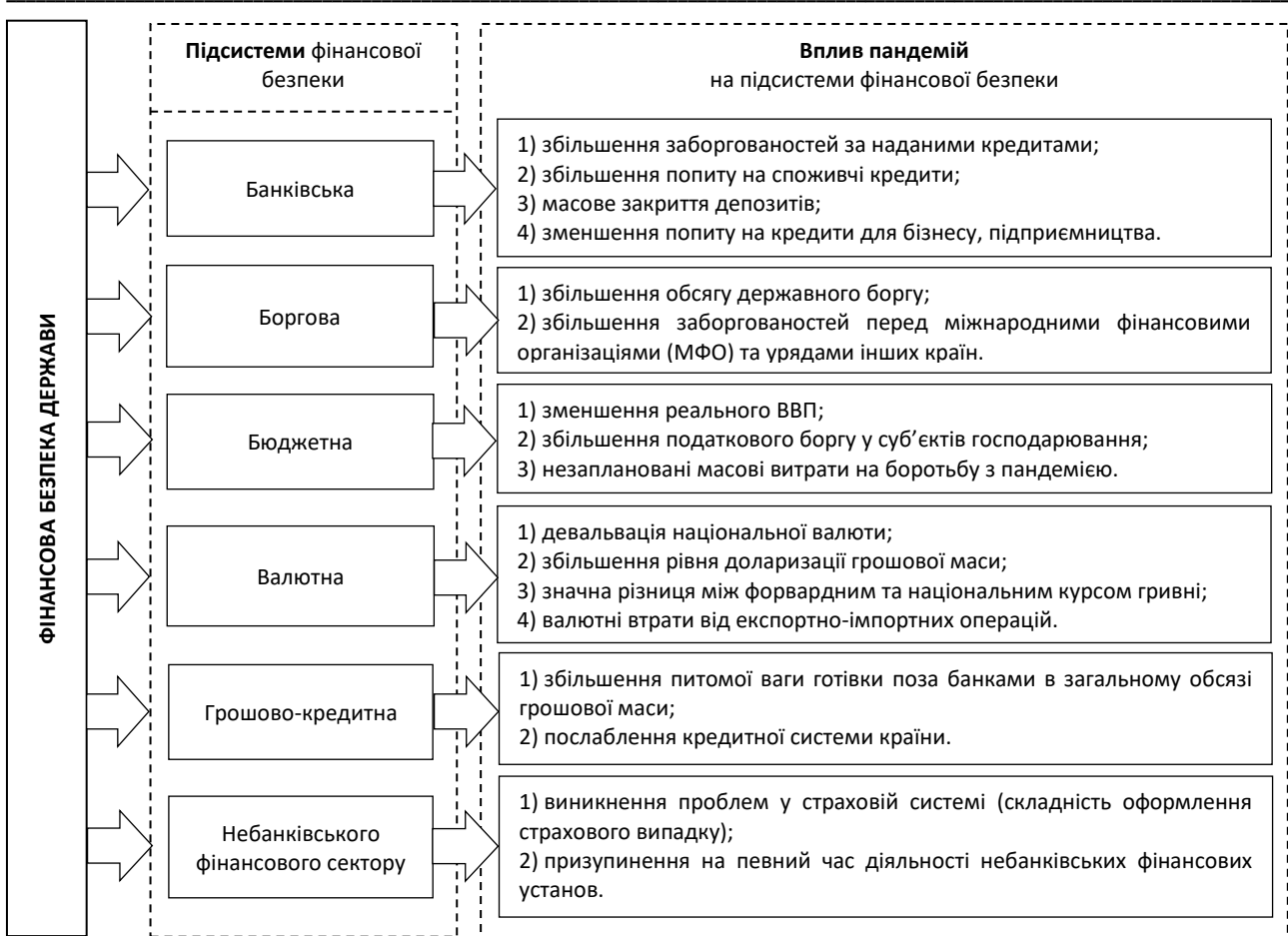

Рисунок 3 – Економічний вплив пандемій на підсистеми фінансової безпеки держави

Джерело: узагальнено авторами

За оцінками експертів Світового банку, пандемії в сучасному світі можуть стати справжнім шоком для світової економіки та стану фінансової безпеки держав світу: пандемія може спричинити збитки на

рівні 5% від світового ВВП, що орієнтовно перевищує 3 трлн дол. США. Представимо приклади фінансових наслідків епідемій та пандемій у табл. 2.

Таблиця 2 Фінансові наслідки епідемій та пандемій (приклади)

Країна	Період	Вірус	Сектори з найбільшими втратами	Види втрат	Економічна оцінка втрат, дол. США
Мексика	2009	H1N1	Туризм	Туризм	2,8 млрд
Сомалі	1998-2002	RVF	Сільське господарство	Втрати експорту живої хвороби	405 млн
Малайзія	1989-1999	Nipah	Бюджет	Втрати податкових надходжень	135 млн
Гана, Ліберія, Сьєрра-Леоне	2013-2015	Ebola	Фінанси	Втрати довіри інвесторів	600 млн
Світ	2003	SARS	Подорожі	Втрати авіаперевізників	Понад 7 млрд

Джерело: узагальнено авторами на основі [1]

Так, епідемія Ebola в Африці спричинила значні економічні наслідки: зростання ВВП з 2013 р. по 2014 р. знизилось у Ліберії з 8,7% до 0,7%, у Сьєрра-Леоне – з 5,3% до 0,8%, у Гвінеї – з 4% до 0,1%. В усіх трьох країнах зменшились податкові відрахування до бюджетів від всіх основних бюджетотворювальних податків. Крім того, зниження довіри інвесторів призвело до скорочення фінансування в обсязі, що

перевищує 600 млн дол. США за 2 роки [1]. На наше переконання, такий вплив епідемії мав довгострокові наслідки для фінансової безпеки країн, які важко оцінити повною мірою. Найчастіше обсяги економічних втрат епідемій визначаються шляхом оцінки прямих витрат на медицину і охорону здоров'я, однак, на нашу думку, значно більший обсяг

фінансових втрат пов'язаний із втраченими можливостями.

Під час атипової пневмонії у 2003 р. за два місяці після попередження про епідемію кількість туристів у Гонконгу скоротилася на 68%, а перевізники в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні втратили 6 млрд

дол. США. Сінгапурський туризм скоротився на 70 відсотків [1]. У Південній Кореї після спалаху вірусу MERS число міжнародних відвідувачів тільки за місяць скоротилося на 41%, а бюджетні втрати становили 10 млрд дол. США. Представимо прогнози щодо зростання ВВП на рис. 4.

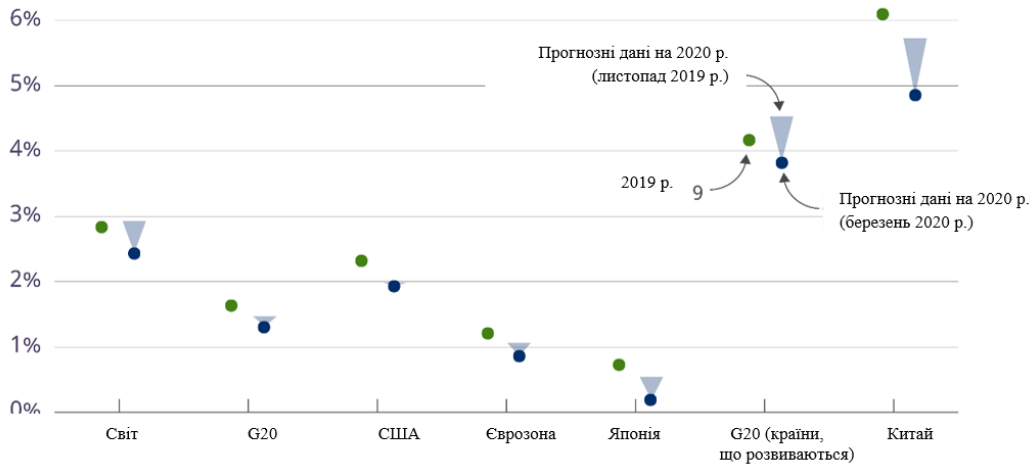

Рисунок 4 – Прогноз зростання ВВП (зміни, викликані пандемією)

Джерело: представлено авторами на основі даних OECD

За оцінками експертів Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), сформованими у березні 2020 р., скорочення середніх світових прогнозних показників зростання ВВП у 2020 р. за оптимістичного сценарію боротьби з вірусом COVID-19 становить 0,5%, за іншого сценарію – 1,5%.

У зв'язку з поширенням пандемії H1N1 у 2009-2010 рр. серед аналізованих країн відбувалося зменшення обсягу ВВП на душу населення або скорочення його зростання. Майже в усіх країнах, окрім Японії та Китаю, у 2009 р. спостерігається зменшення обсягу ВВП на душу населення порівняно з попереднім 2008 р. в середньому на 14,76 %. Китай та Японія не зазнали критичних збитків, але їх щорічна зростаюча динаміка даного показника скоротилась. Зазначимо також, що важко проаналізувати, наскільки пандемія H1N1 стала причиною такого зниження ВВП на душу населення, тому що у 2008-2009 рр. була світова фінансово-економічна криза, в результаті якої темпи зростання ВВП знизились.

Уряди країн, в яких поширився вірус COVID-19 та міжнародні фінансові організації (МФО), роблять попередні невтішні прогнози економічних наслідків пандемії. Вони прогнозують гірші наслідки ніж від світової кризи 2008 р. та пандемії 2009-2010 років.

На нашу думку, сучасні умови карантину негативно позначаться на економіці країн, які потерпають від COVID-19 у 2019-2020 рр., але також можна використовувати сучасні технологічні та наукові здобутки в даних умовах для стримування поширення вірусу й ефективної протидії йому, розвитку різних сфер суспільства, підтримання фінансової системи країни та

поширення діджиталізації. Завдяки цьому світ зможе більш ефективно протистояти пандемії COVID-19, ніж подібній за масштабами пандемії H1N1 у 2009 році.

За даними звіту ОЕСР, опублікованого 15.04.2020 р. [8], саме ефективна податкова політика може надати своєчасну допомогу урядам країн у протистоянні кризі, викликаній COVID-19. За даними ОЕСР прийняті в країнах світу заходи, направлені на боротьбу з вірусом, можуть спричинити зниження виробництва на 20-25% та скорочення на одну третину споживчих витрат.

На основі експертного опитування, проведеного серед економістів, проведено SWOT-аналіз гарантування фінансової безпеки України в умовах пандемії COVID-19 у 2020 р., результати якого узагальнено в табл. 3.

Так, за результатами проведеного аналізу боргова залежність держави, інфляційні процеси та бюджетний дефіцит є найсильнішими негативними факторами гарантування фінансової безпеки в умовах пандемії COVID-19, які можливо елімінувати за рахунок розвитку фінансових технологій, прозорості руху капіталу в країні та ефективної податкової політики в країні. Спираючись на результати проведеного SWOT-аналізу, з'ясовано, що серед основних можливостей зміцнення фінансової безпеки у наявній ситуації експерти виділяють розвиток фінансових технологій, прозорість руху капіталу в країні та ефективну податкову політику, отже, запропоновані нами напрями гарантування фінансової безпеки сприятимуть забезпеченню реалізації цих можливостей.

Таблиця 3 SWOT-аналіз гарантування фінансової безпеки України в умовах пандемії COVID-19

Елементи SWOT-аналізу	Ваговий коефіцієнт	Бальна оцінка	Добуток	Елементи SWOT-аналізу	Ваговий коефіцієнт	Бальна оцінка	Добуток
S – Strengths (сильні сторони)				W – Weakness (слабкі сторони)			
Високий технологічний потенціал в країні	0,45	4	1,80	Боргова залежність	-0,35	4	-1,40
Природні ресурси держави та географічне положення	0,25	5	1,25	Інфляційні процеси	-0,33	5	-1,65
Інтелектуальний потенціал	0,30	5	1,50	Демографічні проблеми	-0,32	4	-1,28
Всього:			4,55	Всього:			-4,33
Внутрішні чинники (Y) = S-W = 4,55-4,33 = 0,22							
O – Opportunities (можливості)				T – Threats (загрози)			
Розвиток фінансових технологій, процес діджиталізації	0,35	5	1,75	Вплив міжнародних організацій-кредиторів та країн-позичальників	-0,36	4	-1,44
Прозорість руху капіталу в країні	0,26	4	1,04	Зростання безробіття в країні	-0,32	5	-1,60
Ефективна податкова політика	0,39	5	1,95	Погіршення платоспроможності держави	-0,32	3	-1,28
Всього:			4,74	Всього:			-4,32
Зовнішні чинники (X) = O-T = 4,74-4,32 = 0,42							

Джерело: розраховано авторами

Наша позиція також суголосна з поглядами експертів ОЕСР, представленими у березні 2020 р., які зазначили, що існують політичні рішення для подолання економічних наслідків пандемії задля гарантування фінансової безпеки держави, серед яких:

- збільшення ресурсів, що виділяються на сферу охорони здоров'я;
- запровадження тимчасової грошової допомоги для фінансово вразливих домогосподарств;
- дозвіл дистанційних форм роботи для більшості громадян;
- запровадження можливості відстрочки податкових платежів для більшості постраждалих підприємств;
- сприяння доступності кредитних коштів для суб'єктів господарювання;
- забезпечення своєчасного реагування грошово-кредитної політики на екстремальні ринкові умови.

Для зміцнення фінансової безпеки держав в умовах пандемії, на нашу думку, необхідно максимально адаптуватися до сучасних умов

діджиталізації та використовувати нові фінансові технології як інструменти зміцнення та гарантування фінансової безпеки держав.

Проаналізувавши іноземний досвід ІТ-рішень боротьби з коронавірусною хворобою в інших країнах (рис. 5), нами запропоновано особливий інструмент, який, на нашу думку, дозволить зменшити необхідність відвідування банківських установ, у т. ч. у період запровадження карантину через поширення вірусу, а саме: запровадження системи P2P кредитування в Україні через відкриття особливої платформи на базі державного банку (рис. 6).

Застосування кращого досвіду інших країн у сфері розвитку системи P2P кредитування може позитивно вплинути на запровадження даної системи і в Україні. Перші P2P-кредити були надані у 2005 р. компанією Zora (Великобританія). У США система P2P кредитування почала діяти з 2006 року [16]. Станом на 2018 р. обсяг P2P кредитування у світі складає 64 млрд дол. США, а за оцінками аналітиків Morgan Stanley, можуть досягти 300 млрд дол. США [16].

Рисунок 5 – Приклади ІТ-рішень боротьби з коронавірусною хворобою в інших країнах

Джерело: узагальнено авторами на основі [12]

Рисунок 6 – Концепт розвитку системи P2P кредитування в Україні як інструмент зміцнення її фінансової безпеки

Джерело: авторська розробка

В Україні запровадження даної системи стримується через відсутність відповідної законодавчої бази, опір великих фінансових компаній, відсутність державного регулювання. Система P2P кредитування має як переваги так і деякі недоліки та ризики, основні з яких зазначено у табл. 3.

Таблиця 3 Основні переваги та недоліки системи P2P кредитування у світі

Переваги	Недоліки
низька вартість у порівнянні зі звичайними банківськими кредитами	високий ризик неповернення наданих кредитних коштів через відсутність державного гарантування вкладів
прозорість та можливість постійного онлайн спостереження за власними коштами	відсутність ефективної законодавчої бази щодо регулювання та відповідальності
можливість кредитора самостійно обирати позичальника	
зручність та швидкість оформлення	

Джерело: узагальнено авторами на основі [16]

Враховуючи досвід інших держав у процесі розвитку системи P2P кредитування, та зазначених недоліків і ризиків, які несе за собою «участь» у даному виді кредитування, вважаємо, що налагоджений ефективний механізм функціонування системи даного кредитування приносить відповідні вигоди її користувачам (фінансовий та соціальний ефект), що доводить доцільність відкриття платформи P2P кредитування на базі державного банку, а це сприятиме зменшенню ризиків, які несе за собою дана система кредитування, розширення спектра послуг та отримання додаткового доходу банківської установи, зростання добробуту населення, і як наслідок – зростання рівня фінансової безпеки України.

На нашу думку, ще одним ефективним напрямом гарантування рівня фінансової безпеки України в умовах пандемії є запровадження єдиної медичної системи стану здоров'я пацієнтів з використанням технології блокчейн, алгоритм якої висвітлено на рис. 7.

Ми вважаємо, що досить ефективним способом зміцнення фінансової безпеки України є ведення єдиного реєстру медичних карток із застосуванням технології блокчейн. Це дозволить зменшити рівень корупції в даній сфері через створення єдиної системи, яка діятиме за заданим алгоритмом в онлайн режимі і змінити будь-які налаштування чи вплинути на результат зацікавленим особам буде неможливо. Таке нововведення позитивно вплине на зміцнення рівня фінансової безпеки України, оскільки даний тісний зв'язок фінансової безпеки держави та індексу сприйняття корупції доведено в попередніх дослідженнях [14].

Отже, ми пропонуємо максимально використувати можливості діджиталізації та заохочувати населення користуватися даними нововведеннями для власної безпеки та збереження здоров'я.

Ефективне використання сучасних технологічних можливостей (інновацій), на нашу думку, може суттєво вплинути на фінансову безпеку окремих

людей, суб'єктів господарювання, галузей і регіонів України та держави в цілому в умовах пандемії: сприятиме зменшенню рівня корупції через те, що всі етапи та процеси можуть відбуватися в електронному режимі, за допомогою технології блокчейн, відповідно, вплинути на результат або процес певних операцій буде неможливо; впливатиме на скорочення витрат через запровадження автоматизації та роботизації, економії на людській праці; створюватиме нові рішення ведення бізнесу; створюватиме систему ефективного медичного контролю за населенням; підвищить рівень медичної системи в країні та якість медичного обслуговування; сформує можливості «прозорого» заробітку фізичних осіб в онлайн режимі.

Також хочемо узагальнити комплекс пропозицій, направлених на ефективну податкову політику в умовах пандемії, яка дозволить пом'якшити негативні економічні наслідки, зберегти виробничий потенціал економіки та зміцнити рівень фінансової безпеки держави, а саме: відмова від податків, що визначаються на основі податкової бази, яка не залежить від економічного циклу суб'єкта господарювання; пришвидшення бюджетного відшкодування ПДВ паралельно з системними заходами щодо нівелювання ризиків шахрайства; зниження розмірів або скасування штрафів і пені за прострочення платежів (за прикладом Франції, США, Грузії, Нідерландів); дозвіл тимчасової відстрочки сплати податків для постраждалих галузей із можливим розширенням дії даного заходу для інших галузей (даний захід в різних обсягах запроваджено в Китаї, Німеччині, Данії, Італії); розширення взаємодії платників податків та контролюючих органів по цифрових каналах зв'язку (використання веб-чату, мобільних додатків, соціальних мереж); відтермінування граничних термінів для подачі податкових декларацій та перерахування податків, максимальне скорочення кількості перевірок.

Рисунок 7 – Алгоритм запровадження єдиної медичної системи стану здоров'я пацієнтів із використанням технології блокчейн

Джерело: авторська розробка

На наше переконання, ці заходи мають цільовий характер та належать до постраждалих галузей і підприємств через заходи, які були запроваджені з метою протидії розповсюдження вірусу. Враховуючи результати проведеного дослідження, ми дійшли висновку, що гарантування фінансової безпеки держави має відбуватися за допомогою ефективної податкової політики й з урахуванням сучасних можливостей розвитку технологій та інновацій, за рахунок адаптації всіх сфер держави до умов діджиталізації та світової глобалізації тощо.

Висновки. У процесі дослідження особливостей гарантування безпеки об'єднаного світового фінансового простору в умовах пандемій проаналізовано концептуальні засади фінансової безпеки держави в умовах пандемії та на основі аналізу семантичної мережі досліджуваної категорії представлено авторське бачення сутності даної категорії, розглянуто сутність пандемії як фактору впливу на рівень фінансової безпеки держави, з'ясовано її вплив на всі підсистеми фінансової безпеки держави. Здійснено моніторинг стану

фінансової безпеки України за 2009-2018 рр. та проаналізовано фінансові наслідки епідемій і пандемій, представлено прогностичні дані послаблення фінансової безпеки держави через запровадження заходів, направлених на протидію поширення вірусу. Спираючись на результати проведеного SWOT-аналізу гарантування фінансової безпеки України в умовах пандемії COVID-19, з'ясовано, що серед основних можливостей зміцнення фінансової безпеки виділяємо розвиток фінансових технологій, прозорість руху капіталу в країні та ефективну податкову політику. Запропоновано напрями гарантування

фінансової безпеки, які сприятимуть забезпеченню реалізації цих можливостей, серед яких: комплекс дій ефективної податкової політики в умовах пандемії; запровадження концепту розвитку системи P2P кредитування; впровадження алгоритму єдиної медичної системи стану здоров'я пацієнтів з використанням технології блокчейн.

Переконані, що дані інноваційні заходи та застосування кращого досвіду інших країн дозволять пом'якшити негативні економічні наслідки, зберегти виробничий потенціал економіки та зміцнити рівень фінансової безпеки держави.

Література:

1. Smith K. M., Machalaba C. C., Seifman R., Feferholtz Ya., Karesh W. B. Infectious disease and economics: The case for considering multi-sectoral impacts. *One Health*. 2019. Vol.7, 100080. doi: 10.1016/j.onehlt.2018.100080.
2. Полторак А. С. Фінансова безпеки держави в умовах глобалізації: теорія, методологія та практика : монографія. Миколаїв : МНАУ, 2019. 463 с.
3. Sanders G. D., Neumann P. J., Basu A., Brock D. W., Feeny D., Krahn M. Recommendations for conduct, methodological practices, and reporting of cost-effectiveness analyses second panel on cost-effectiveness in health and medicine. *JAMA*. 2016. Vol. 316, pp.1093-1103.
4. Otte M. J., Hinrichs J., Rushton J., Roland-Holst D., Zilberman D. Impacts of avian influenza virus on animal production in developing countries perspectives in agriculture, veterinary science, nutrition and natural resources. *CABI*. 2008. Vol. 3(080). URL: <http://surl.li/bwj> (дата звернення: 15.04.2020).
5. Alfaro-Murillo J. A., Parpia A. S., Fitzpatrick M. C., Tamagnan J. A., Medlock J., Ndeffo-Mbah M. L. A cost-effectiveness tool for informing policies on Zika virus control. *PLoS Negl. Trop. Dis.* 2016, Vol. 10(5). doi: 10.1371/journal.pntd.0004743.
6. Peyre M., Chevalier V., Abdo-Salem S., Velthuis A., Antoine-Moussiaux N., Thiry E. A systematic scoping study of the socio-economic impact of Rift Valley fever: research gaps and needs. *Zoonoses Public Health*. 2015. Vol. 62. pp. 309-325.
7. Hosono H., Kono H., Ito S., Shirai J. Economic impact of Nipah virus infection outbreak in Malaysia. *Proceedings of the 11th International Symposium on Veterinary Epidemiology and Economics*. 2006. Obihiro University of Agriculture and Veterinary Medicine; National Institute of Animal Health. URL: www.sciquest.org.nz/node/63964.
8. Tax and Fiscal Policy in Response to the Coronavirus Crisis: Strengthening Confidence and Resilience. OECD. 2020. URL: <https://cutt.ly/Eyw69O6> (дата звернення: 20.04.2020).
9. World Health Organization WHO Guide to Identifying the Economic Consequences of Disease and Injury. 2009. http://www.who.int/choice/publications/d_economic_impact_guide.pdf.
10. Всесвітня організація охорони здоров'я: офіційний сайт. URL: <https://www.who.int>.
11. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : наказ від 29.10.2013 р. № 1277. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=MetodichniRekomendatsii> (дата звернення 01.04.2020).
12. HackCorona in Ukraine 2020. URL: <https://hack-corona.gov.ua/> (дата звернення: 15.04.2020).
13. Паламарчук В. Ю., Полторак А. С., Манусян Т. А. Розвиток механізму кредитування для здобуття вищої освіти як напрям зміцнення рівня фінансової безпеки держави. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 23. С. 44-49. DOI: 10.32702/2306-6814.2018.23.44.
14. Паламарчук В. Ю., Полторак А. С. Моніторинг чинників впливу на рівень фінансової безпеки України в умовах діджиталізації. *Modern Economics*. 2019. №18(2019). С. 130-137. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V18\(2019\)-20](https://doi.org/10.31521/modecon.V18(2019)-20).
15. Полторак А. С., Паламарчук В. Ю. Кредитування здобуття вищої освіти як фактор зміцнення рівня фінансової безпеки України. *Modern Economics*. 2019. № 16(2019). С. 135-144. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V16\(2019\)-20](https://doi.org/10.31521/modecon.V16(2019)-20).
16. Кузьмук І. Я., Губатюк І. В. Зарубіжний досвід формування регуляторного механізму Peer-to-peer (P2P) кредитування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 19(2). С. 62-65. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_19\(2\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_19(2)_15).

References:

1. Smith, K. M, Machalaba, C. C., Seifman, R., Feferholtz, Ya., Karesh, W. B. (2019). Infectious disease and economics: The case for considering multi-sectoral impacts. *One Health*, 7, 100080. doi: 10.1016/j.onehlt.2018.100080.
2. Poltorak, A. (2019). *Finansova bezpeky derzhavy v umovakh hlobalizatsiyi: teoriya, metodolohiya ta praktyka* [Financial security of the state in the conditions of globalization: theory, methodology and practice]. Mykolayiv : MNAU [in Ukr.].
3. Sanders, G. D., Neumann, P. J., Basu, A., Brock, D. W., Feeny, D., Krahn, M. (2016). Recommendations for conduct, methodological practices, and reporting of cost-effectiveness analyses second panel on cost-effectiveness in health and medicine. *JAMA*, 316, 1093-1103.
4. Otte, M. J., Hinrichs, J., Rushton, J., Roland-Holst, D., Zilberman, D. (2008). Impacts of avian influenza virus on animal production in developing countries perspectives in agriculture, veterinary science, nutrition and natural resources. *CABI*, 3(080). Retrieved from: <http://surl.li/bwj>.
5. Alfaro-Murillo, J. A., Parpia, A. S., Fitzpatrick, M. C., Tamagnan, J. A., Medlock, J., Ndeffo-Mbah, M. L. (2016). A cost-effectiveness tool for informing policies on Zika virus control. *PLoS Negl. Trop. Dis*, 10(5). doi: 10.1371/journal.pntd.0004743.

6. Peyre, M., Chevalier, V., Abdo-Salem, S., Velthuis, A., Antoine-Moussiaux, N. & Thiry, E. (2015). A systematic scoping study of the socio-economic impact of Rift Valley fever: research gaps and needs. *Zoonoses Public Health*, 62, 309-325.
7. Hosono, H., Kono, H., Ito, S. & Shirai, J. Economic impact of Nipah virus infection outbreak in Malaysia. *Proceedings of the 11th International Symposium on Veterinary Epidemiology and Economics*. 2006. Obihiro University of Agriculture and Veterinary Medicine; National Institute of Animal Health. Retrieved from: www.sciquest.org.nz/node/63964.
8. OECD (2020). Tax and Fiscal Policy in Response to the Coronavirus Crisis: Strengthening Confidence and Resilience. Retrieved from: <https://cutt.ly/Eyw69O6>.
9. World Health Organization WHO Guide to Identifying the Economic Consequences of Disease and Injury (2009). Retrieved from: http://www.who.int/choice/publications/d_economic_impact_guide.pdf.
10. A worldwide organization that covers health. Retrieved from: <https://www.who.int>.
11. Methodical recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine (order № 1277, October 29, 2013). Retrieved from <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=MetodichniRekomendatsii> [in Ukr.].
12. HackCorona in Ukraine (2020). Retrieved from: <https://hack-corona.gov.ua>.
13. Poltorak, A., Palamarchuk, V. & Manukian, T. (2018). Development of the mechanism of lending for higher education as a way to strengthen the level of the state's financial security. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, 23, 44–49. DOI: 10.32702/2306-6814.2018.23.44 [in Ukr.].
14. Poltorak, A. & Palamarchuk, V. (2019). Monitoring of Factors Influencing the Level of Ukraine's Financial Security in Terms of Digitalization. *Modern Economics*, 18(2019), 130-137. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V18\(2019\)-20](https://doi.org/10.31521/modecon.V18(2019)-20) [in Ukr.].
15. Poltorak, A. & Palamarchuk, V. (2019). Lending to Higher Education as a Factor of Strengthening Ukraines Financial Security. *Modern Economics*, 16(2019), 135-144. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V16\(2019\)-20](https://doi.org/10.31521/modecon.V16(2019)-20) [in Ukr.].
16. Kuzmuk, I. Ya., Gubatiuk, I. V. (2018). Foreign experience of forming a Peer-to-peer (P2P) lending regulatory mechanism. *Scientific Bulletin of Uzhgorod National University. Series: International Economic Relations and the World Economy*, 19 (2), 62-65. Retrieved from: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_19\(2\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_19(2)_15).

Ця робота ліцензована Creative Commons Attribution 4.0 International License